

Приморске новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА IV • БРОЈ 58. • 25. Мај 1975.

ЦИЈЕНА 2 ДИНАРА

Уз рођендан друга Тита и Дан младости

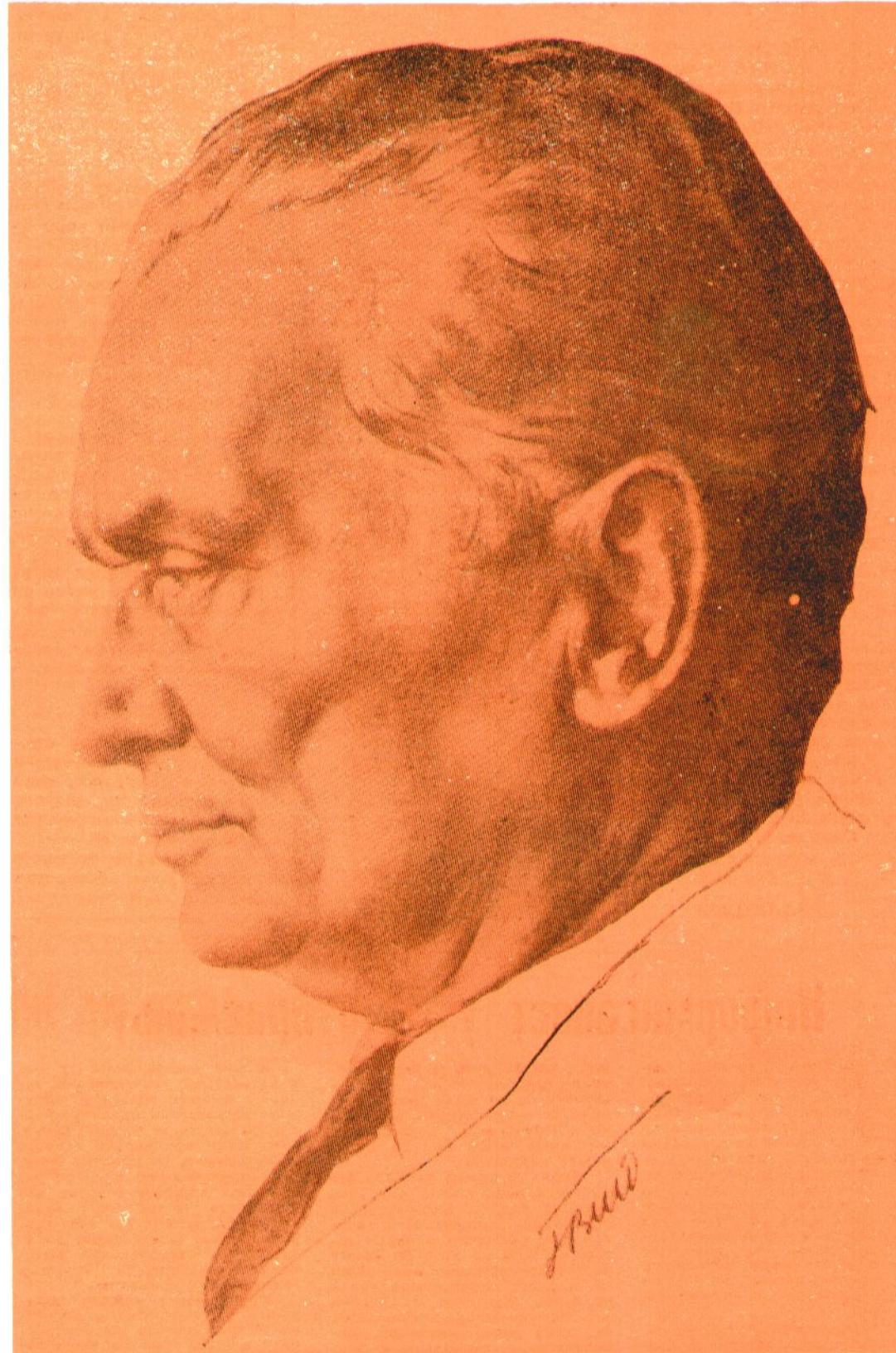
ДАНАС, 25. МАЈА...

ДАНАС ЈЕ 25. Мај, празник наше младости и рођендан друга Тита, ратника и организатора, комунисте и вође народног устанка, човека у чијем је бићу оличена стално дјелujuћа и дјелотворна енергија најбољих синова свих наших народа и народности. Који је, боље од свих осталих, знао да корача упоредо са историјом и, као један од њених неуморних градитеља, да буде увијек на челу колоне, бар један корак даље у будућност која се гради. За кога је смисао живота био и остао, да се, уз воћење земље, што потпуније поистовети с токовима живота које је примјером и животом својим усмјеравао. У њему се — поповимо то и данас — јасно и сажето кристалишу мисли и тежње народних маса: он увијек налази језгритву формулу као заповијест саме историје којом сједињује и оне најскромније и оне пајелитније међу нама налазећи увијек, и са свима, заједнички, истинит и човјечански, језик, неопходан као најсушни хљеб у судбносним часовима историје.

Данас, 25. маја, на празник побједоносне младости и рођендан друга Тита, сјетимо се још једном оних који су заједно с њим тамновали, борили се, крв своју лили и у властитом изгарању били велики као горостаси. Пријдружимо се у мислима онима који су бескрајно вољели живот и што су, баш зато били спремни да га жртвују за радост, смијех и пје сму будућих, незнаних, још нерођених људи, које су вине од себе самих вољели.

На данашњи дан, на празник који је друг Тито даровао нашој младости, кроз таму од барутног дима и маглу деценија, у мислима дојзовимо оне који се одавно ником не могу одазвати — ни мајкама самохраним, ни сестрама безбратницама, ни дјевојкама које су њихова имена, заједничке снове, жеље и завјете везле на марама и црвеним паним барјацима. Нојимо до њихових гробова с букетима мајског цвијећа и сјетимо се њихових дјела: фабрике којима радници управљају, машине у њима и све што оне производе, шуме и рудници, бродови по морима и авиони што нашим небом плове, сва неисприня богатства што их наша земља још скрива у својим њедрима, — све је то народно, јер су они тако хтјeli и јер су — да тако буде — животе своје дали.

И ту, крај гробова, што, како пјесник рече, нијесу

раке, већ колијевке нових спага, сјетимо се како се некада, не тако давно, тешко живјело у земљи која се тада нашом само звала. Умјесто у школе, одлазило се у печалбу да се младићи и дјеца, чак, живи закопавају по угљеноконима туђим, да их

подземне ватре пеку и подземне ријеке даве. Одлазили су млади, још их науеница није била огравила, у Цариград, Персију, Аризону и Неваду да заједно с прinciјем утапају и да из рудничких окана подједнако црни излазе. Остављали су у

зачијају зеленашима заложено раници, ливаде, маслињаке и винограде, жене тек доведене, дјевојке које ће заручене старост дочекати, сина још нерођеног да га, често, никад не виде. Одлазили су... стално су одлазили, сваког пролећа, а када

би се, ријетко који, враћали, уместо долара, рударску болест, грудобољу су доносили...

Или: појимо улицама што њихова имена посе, градовима и селима што су налих на њихове снове. Свратимо у фабрике, школе и домове културе, којима су, такође, имена своја даровали.. Угледаћемо их у колима разиграним и закићеним; за струговима; на бродовима што израђени у нашим бродоградилиштима моред нашим и туђим морима под нашим заставама броде. Препознаћемо их, раздрагане, у возовима што новопостављеним шинама у социјализам журе, скандирајући: „Још боље!... Све боље!...“ Освијетљене карбитушама, видјевћемо их као бригаде у ревирима тек отворених рудника, на димњацима и торњевима фабрика у изградњи, у клисурима, где подижу оријашке бране. Застаћемо их како на крвљу заливеним пљима славних битака отимају земљу од дивљине и на дојучерашњим утрипама заснивају циповске комбинате...

Прије него што су се — запесени идејом слободе, коју им је њихов саборац и друг најдражи њихов у срцу јуначка ускрио — одместили у наше свете горе, прије него што ће на вјешалима, стратиштима безбрдним и у јуришним смјелим пролетерским умирати с пјесmom и громким покличима на уснама, сви они у име којих празнујемо и њихов даи, јер у цвијету младости су умрли, знали су: тим путем, којим заједно с Титом корачају, ишли су некад њихови очеви и дједови, чији је драгоценјени прах вољена земља. Зато су, понесени благородним пркосом, умирали у рововима и по бедемима градова, које су толико пута освајали, остављајући завјет да њихов пут никад трава не порасте, да га никад не завију мећаве заборава.

Данас, 25. маја, на рођендан њиховог и нашег најдражег друга, на празник побједоносне младости, тај пут је широки булевар што води у социјализам.

ПОВОЉНА КРЕТАЊА ПРИВРЕДЕ

У 1974. ГОДИНИ забиљежен је висок раст укупног прихода, дохотка и друштвеног производа. И запошљеност је знатно напредовала. Ипак, не треба пренебрећи једну од основних карактеристика будванске привреде: високо задужење угоститељских радних организација.

Треба, исто тако, нагласити, да коришћење капацитета у угоститељству није адекватно порасту укупног прихода, што значи да је пораст цијени омогућио постигнуте резултате. То потврђује економичност пословања која је у паду за шест индексних поена у односу на 1973. годину. Једино је индустрија забиљежила значајнији пораст економичности, али, како се ради о реалном ограничном учешћу те гране у привреди општине, чији то не представља значајније охрабрење, изузев за ту грани, односно једну једину основну организацију уједињеног рада: погон „Хемпра“ у Петровцу остварио јо висок пораст свих категорија којима се исказује пословни резултат.

Код угоститељских радних организација, због несразмјере финансијског резултата са задуженошћу и немогућности отплате ануитета, дошло је до преливања обртних средстава у инвестиције, што је проузроковало недостatak обртних средстава и непливидност. Да се схвати право стање ствари, довољно је подсјетити да камате „једу“ 20% оствареног дохотка!

Ако оцењујемо однос оствареног дохотка с просјечним коришћењем основних и обртних средстава, онда је код угоститељства степен рентабилности задовољава, док је код индустрије („Хемпра“) врло висок.

Треба нагласити да угворне обавезе расту за 11%, а иначе, саме учествују у до

хотку са 22,8%. Незнано су парасле законске обавезе чије је учешће у дохотку релативно ниско, што је доказ интенција друштвене заједнице да што је могуће мање оптешти привреду.

У привреди општине бруто доходи учествују у дохотку са 56,4% и значајно су у порасту, и то 37% у односу на 1973. годину.

Позитивно је што је код угоститељских радних организација знатно порасло издвајање средстава у фон-

дове — за читавих 73%, нарочито код „Авале“ — Будва и „Авале“ — Бечићи. Процентуално, тај раст је још већи код „Паласа“ због релативно ниског старта у 1973. години.

Узимајући у обзир све показатеље, не може се бити нездадовољно прошлогодишњим кретањима привреде у нашој општини. Међутим, анализа Филијале СДК Котор очигледно показује да у угоститељској привреди свако треба да штеди, почев од најниже до највише категорије радника, да се са што мање трошкова оствари велики финансијски резултат, а то, практично, значи да се повећа економичност.

Добар рад Титовог фонда

ОПШТИНСКИ САВЈЕТ ТИТОВОГ ФОНДА

за стипендирање младих радника и радничке дјеце у Будви спада, свакако, међу најактивније организације у овој комуни. Широка акција, која је покренута прошле године за учлањењем у овај Фонд, имала је велики одјек. Будва је међу прве три општине у Црној Гори по броју учлањених организација и појединача и по висини улога. То је недавно констатовано у извештају о раду Републичког савјета и Извршног одбора Титовог фонда. У Будви су учлађена 34 ООУР, друштвено-политичке и друге организације са улогом од 122.500 динара. Број учлањених појединача је 979, а виших годишњих улога износи 85.620 динара. Укупан износ

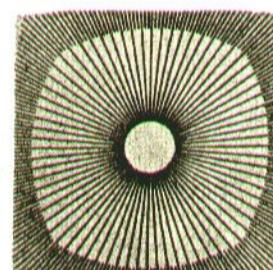
уложених средстава за годину износи 280.120 динара.

Ради се о резултатима који су збили изванредни, појединачно ако се има у виду да и много веће општине имају учлањеног једног, два или десет појединача, док има и таквих гдје у Титов фонд није учлађено ни једно лице! С обзиром на то да Будва има нешто преко 6000 становника, произилази да је скоро сваки шести грађанин члан Титовог фонда. Сличан примјер није забиљежен у Црној Гори.

— Иако има доста учлањених, ми још нијесмо у потпуности задовољни — рекао нам је Милован Пајковић, предсједник Општинског савјета Титовог фонда.

— Наиме, неке радне и друштвено-политичке организације могле би да повећају улоге, а има оних који још нијесу измирили своје обавезе за проклету годину.

Г.

ИСПРАВКА

У „Приморским новинама“ бр. 57. од 10. маја 1975. у напису „Колијевке нових снага“, посвећеном тридесетогодишњици побједе над фашизмом, приликом прекуџавања, односно слагања текста, нису увршћена имена смртједећих бораца палих у току народно-ослободилачког рата: Ника Видова Вуковића, Ива-Максима Милова Дачевића, Душана Ристова Иванчевића, Илије Никова Клаћа, Љубомира Богдановог Лучића, Стева Никова Медићевића, Вида Никова Митровића, Јована Перова Поповића, Марка Крстова Прентовића, Пера Стевова Рађеновића, Луке Митрова Стојановића, Илије Перова Шћепачевића и Митра Спирова Чучка.

Молимо породице палих другова и наше чијење читаоце да приме наше извинење и да ову исправку уваже.

РЕДАКЦИЈА

ФРИДРИХ ЕНГЕЛС констатовао је да „слобода воље не значи ништа друго до способности да можемо донесити одлуку на основу познавања ствари“.

У самоуправном социјализму настале су корјените пројене начина прављења одлуčujućih. Саопшња револуционарна фаза све страно је укључила радника — самоуправљача у самоуправни процес, који се он не изјашњава формално о нечemu што је неизједује у неком уском кругу већ одлучено. Припремање и оспособљавање радника за ову нову функцију представља изузетно значајан задатак наше друштва. Једно од битних претпоставака да радници могу успјешно извршавати своју историјску функцију јесте обавијештеност.

Развијајући јавности рада свих самоуправних организација битам је услов за свестрано информисање радних људи и њихово квалификовано учешће у одлуčujućem о друштвеним пословицама. За радног човека — самоуправљача не смије бити несазната ниједна битна чињеница или податак који претходи некој важној одлуци или заузимању става. Сама информација мора да буде истинита, потпуна, бла горвена, јасна и разумљива. Није потребно налашавати да без потпуног располагања исти-

ном самоуправљаче не може да постане ефикасно. На био о свему могло да се донесе одговарајућа одлука, неопходно је да самоуправљачи расподеле свим за то потребним информацијама. Тамо где су оне ограничene или једнострани, биће једнострани и одлуке, а на њих и њихову једностраност мораће поново да утиче неко који је изван и изнад самоуправљачког механизма, ко може да дозира информације, располажући „вишком истином“ да би, на kraju, располагао и вишком ра-

штети човек, који је још и правилно схватио проблем, неће dozvoliti да са њима неко манипулише. Од непотпуне, половичне и једнострane информације има више штете него да ће уопште није било.

Веома је важно да људи буду обавијештени када могу утицати на одлуку. Бескорисно је радницима презентирати неразумљиве elaborate и други материјали који не могу да склате високообразоване људи. Форма и језик информације веома субити. Због тога је озбиљан задатак подносиоца информације да сваки раднику, техничку, финансијску и економску информацију „преведе“ на разумљив језик, како би је сваки човек могао користити. И код саме информације важна је суштина: из ње треба изоставити све небитно, како би била сакетија. А ако се даје шире информација, на крају треба да се изнесе њена суштина у виду извода, ре калиулације или логичких закључака, како би се знало о чему се ради и основу садржаја заузели ставови и предложене одлуке.

И код информације је као у математици: погрешан или сумњив податак обводи у погрешан резултат — крива информација погрешна одлука. Дакле, само један прикривени податак може утицати на коначну одлуку самоуправљача, и то на начин који одређује давалац информације. На тај начин, манипулишући, што је све реће (информацијом, њема давалац манипулише и самоуправљачим одлукама и извршавају суштину самоуправног концепта).

Иформације можемо подијелити у непосредне и посредне. У прве спадају зборови радника и други скупови, као и појединачни формални или неформални, контакти. Посредне су листови, билети, огласне табле, разгласне стакице, радио, телефон, филмови, фотокиновине, дигитализације и телевизија — набројали смо само нека. Данас се све чешће у проприетару и изради информација користи и компјутери.

Најефикаснији облик информисања су зборови радних људи и других скупова у радио организацијама и сваком радионом колективу. Али, да ли ће они такви

ИЗ СЛЕНКЕ НА СВЈЕТЛО

Уређује: Димитрије Јововић

СУСРЕТИ

Омладинска чета Мјесечне заједнице Будва II отпочела је чишћење коријена општине Грђевиће од почетка будванског поља, а Комјанали-стамбено предузеће од ушића у море к извору.

Како радови „брзо“ напредују, очекује се, без много изгледа, сусрет радника до краја године.

ПРОСПЕКТ

Будва и ове године дочекује драгоцену без нових туристичких проспеката.

Уколико су одговори убијењени да они нису по трећи због већ постигнуте афирмације, ради се о мегаломанима, а уколико сматрају да то уопште није потребно и да се ради о расписану средстава, боље да им овде не дајемо називе.

ВАШАР

Групе страних туриста често скрећу са шеталишта у неуређени парк иза Јадранског сајма.

Не треба се томе чудити, јер због извршених рубља околних стапара по парку страници помисле да се ради о расprodaji robe.

СМАЊЕЊЕ

Очекује се привремено смањење сталног становништва, јер је прекрајни судија упутио стотинак рјешења о замјени не плаћених повчаних казни у казне затвора.

Томе се највише радују угоститељске радне организације, јер ће се њихова конкуренција — један број приватних угоститеља наћи из браве.

УВРЗАЊЕ

Ради спречавања епидемије, Скупштина општине је о свом трошку освободила санитарне чворове за „дисље“ становнике града „Романија“.

Очигледно је да им је досадио даљи бесплатан

боравак у овим просторијама, па су пожурили да својом леношћу подсејете најдуже да их прије исле.

ОПАСНОСТ

Мјесечне заједнице добијају секретаре. То је добро, али постоји опасност да се ови с њима поистовејте и почну да раде и говоре само у своје име. На пријеме смо да их задржимо „на земљи“, како их касније не бисмо спуштали с неба.

ПРИЗЕМЉЕЊЕ

Тек што је почeo да ради кошаркашки клуб, поједињи играчи су почели да се попнашају као ратмажене „звијезде“.

Што ли би тек радили да се, заиста, ради о „звијездама“.

ПЕРСПЕКТИВА

Ф. К. „Петровац“ се бори за опстанак у Републичкој лиги, а Ф. К. „Могрен“ да уђe у то елитно друштво.

Како се стари одвијају на зеленим теренима, може се очекивати да ће оштрији дуели старијих рибала у наредној сезони у Которском подсавезу при влачачи пажњу бројних симпатизера.

ПИЈАЦА

Захваљујући „експедитивности“ предузећа „Новотехна“, Будвани ће и ове туристичке сезоне приказати гостима посебну стракцију — најгоре уређену пијацу на Јужном Јадрану.

САВЈЕСТ

„Приморске новине“ доле су просторију у грађи Скупштине општине, тако да се сада могу упознати са свим проблемима, али и са свим слабостима.

Хоће ли писати и о једним и о другима или само о првима одлучише савјест новинара.

Бити, зависи у првом реду од тога како су припремљени и колико им људи присуствују. Осебито је важан и садржај састанка, трајање, начин остварења језик којим су материјали писани и приступачност онога што се излаже на састанку.

Најпогоднији су и најкориснији кратки информативни састанци на којима се износи проблем или се људи обавијештавају о неком резултату, указује на заједнички податак и доноси одлуку.

Без правилног и потпунијег функционисања службе информације нема правилног и потпунијег самоуправљања. Сви други чиниоци имају у томе значајне задатке, обавеље и одговорности. Само ако је благовремена, јасна и доступна корисницима у радним организацијама и институцијама, информација може бити близска животу и од велике друштвене користи. „Без објективних научних анализе и информисањости о савременим друштвеним процесима

„КУРИР ЈОВИЦА“ ОСНОВНОЈ ШКОЛИ „СТЈЕПАН МИТРОВ ЉУБИША“

ПРИЗНАЊЕ КОЈЕ ОБАВЕЗУЈЕ

године свртала у ред осам најбољих васпитно-образовних установа у нашој земљи.

Вијест о освајању овог високог признања обрадовала је сваког нашег грађанина, а највише наставни колектив и ученике ове школе. Јер, иако је награда услиједила за 1974. годину, она је плод дугогодишњег рада и залагања. Мада под тешким условима, с обзиром на лош простор у коме школа већ годинама ради, њене витрине испуњене су многим изхарима, а видози оклешти дипломама, плацетама и другим признањима додијељенима за успјехе постигнуте у свим областима ваншколских активности. Преко 16 секција дјеца испољавају своје разноврсне склоности. Од бројних признања истакну хемо само оне значајније. То су три пласете „Борис Кидрич“ — бронзана, сребрна и златна — које су дошли као признања за техничко усмјеравање и образовање младих, затим комплетна радионица за општетехничко образовање додијелена на међународном конкурсу од стране УНИЦЕФА. Ту су и признања и награде освојени у оквиру Југословенских пионирских игара, за учешће у „Заједним играма“ у Сибију, за резултате на традиционалном Фестивалу поезије у Охриду, на скупштини пионира у Бијелој.

Посебна активност буданског школе испољена је у оквиру прославе 150-годишњице рођења Стјепана Митрова Љубиши, која је по-

примила југословенске разматре.

У оквиру тог јубилеја организован је квиз на тему: колико познајемо Љубиши. Учествовале су школе с подручја приморских општина и Цетиња. Слиједе учешћа на републичким такмичењима секција историчара, математичара, страних језика, затим на републичком конкурсу за најбоље израђен задатак на тему „Домовино, волио бих да будем твоје крило“, поводом Дана побједе и Дана југословенског ратног ваздухопловства, на коме је једна од награда припала Вери Пашајлић, ученици ове школе.

Већ годинама Основна школа „Стјепан Митров Љубиша“ успјешно сарађује са

Прије неколико година Чедо Јелушич добио је награду „Курир Јовица“

Основна школа „Стјепан Митров Љубиша“ имала је ових дана ријетку свечаност. За несебичан рад и посебне резултате постигнуте у ваншколским активностима у оквиру Југословенских пионирских игара, као и за учешће у свим друштвеним акцијама на шију општине, Републике и Федерације, додијељена јој је награда — статуeta „КУРИР ЈОВИЦА“, симбол пионира-учесника Народно-ослободилачког рата. Тиме се Основна школа у Будви, ове

Припремајући се за два јубилеја

Отварајући свечаност, дружица Иваница Јалић је рекла:

У име школе „Стјепан Митров Љубиша“ и Општинског Савjeta за бригу и старавање дјеци, поздрављам све вас који сте дошли да с нама и покровитељем ове свечаности подијелите радост признања које се заједно с вама раздјељују. Оно нам је утолико ораже што је добијено за резултате постигнуте у двоструко јубиларној години, када смо прославили три десетогодишњицу ослобођења овога краја и 150 година од рођења његовог великана, Љубиши, чијим се именом — као што, између остalog, и ова награда показује — с правом поноси наша школа.

Прије него што отпочне програм, који су за ову сврху при-

премили ћаци наше школе, подговарали још једном саје вас који сте дошли да својим присуством увљачате нашу скромну свечаност. Захваљујући се свима заједно и, без набрајања, сваком појединачно, користим прилику да посебно истакнем разумевање Скупштине наше општине, која је, прихватајући га и као своје, омогућила да подијелимо с вама радост овог славља.

У име Савјетa за старавање и бригу о дјеци СФРЈ награду „Курир Јовица“ предала је другарица Рада Прелић, секретар Савеза пионира.

Подстрек за нова прогнућа

Пошто је примио статуetu „Курира Јовица“ директор Школе Светозар Радуловић захвалио се на признању сљедећим ријечима:

Светозар Радуловић

„Поносни смо и ужасни што је награда „Курир Јовица“ стигла и до држевне Будве и завичаја Стјепана Митрова Љубиши и његовог људака — Каљоши Мајдановића, Попа Андровића и Љука Стојаковића, преглагада у бокељском устанку и одвајаних бораца наше ослободилачког рата, који је, све до скраја, умјесто љекара, инженера, професора, економиста правника, беџенијума и стогодијума био рудник печалбара који су једино што су имали — своју радну снагу у бессије продајавали на незаситни тржишти мајдана рада у Европи, Азији, Америци и Аустралији.

Не умањујући значај овог заиста вриједног признања, дужан сам да, у име наших ученика и нашег колектива, изјавим да нико од нас није радио само за то да би добио награду. Радили смо из љубави према нашем најдасве хуманом поизу, свјесни чињенице да у свеопштем напору домовине, којој нико слободу није даровао, у утакмици чији је циљ пре-

стизање времена, ни наш колектив не смије затајити, изостати и застати. Довољно награђени резултатима које смо постигли и растом који ни за друге није био невидљив ијесмо се обизирали да ли ће то бити запажено.

Као и свака медаља, и награда „Курир Јовица“ има двије стране. Једна је признање за оно што је већ постигнуто, а друго је подстрек и обавеза да се, утврђујући се сада и са савима собом и мјеренима достигнућа према онима што смо их већ освојили, корачамо само испред и стално напријед.

Сјесаста обавеза што је подразумјевана признање које је у име школе „Стјепан Митров Љубиша“ примам, ја се испред наших учитеља, наставника, професора и ћака обавезујем да немо и убудуће предано радити на племеникот и одговорном послу чији је основни и најважнији циљ одгајање новог човјека — несебичног пожртвованог грађивца наше увјек лепите и срећније будућности...“

Основном школом „21. октобар“ из Крагујевца. Сваке године десет ученика и два наставника присуствују великом школском часу на Шумарицама, а наставници и ученици из Крагујевца узвраћају посјету уздужницима на Дан школе. Успостављена је тијесна сарадња и са Основном школом „Милош Митровић“ из Велике Плане.

Свечаности приређено

половодом додјељивања значајног признања, чији је покровитељ био друг Бранко Иванчевић, присуствовали су, поред представника друштвено-политичких организација, ћачких родитеља и званици, делегације основних школа из Крагујевца, Велике Плане, као и школа из наше Републике и представници друштвено-политичких организација.

ДАСИЈА ЈАДИЧА ЈАДИЧА ЈАДИЧА ЈАДИЧА ЈАДИЧА ЈАДИЧА ЈАДИЧА ЈАДИЧА

Бојите ли се таквог вјетра?

БОЈИТЕ ЛИ СЕ ТАКВОГ ВЈЕТРА
ДА ЛИ СТЕ ЧУЛИ ДА ПОСТОЈИ ВЈЕТАР
КОЈИ ОДНОСИ ОЛОВНЕ ВОЈНИКЕ?
ДА ЛИ СТЕ ЧУЛИ ДА ПОСТОЈИ ВЈЕТАР
КОЈИ ОДНОСИ ПЛАВОКОСЕ ЛУТКЕ?
И ДА ЛИ СТЕ ЧУЛИ ДА ПОСТОЈИ ВЈЕТАР
КОЈИ ОДНОСИ СВЕ ВАШЕ ИГРАЧКЕ?
ЗНАТЕ ЛИ ДА ЈЕ ДА ВЈЕТАР
КОЈИ ОДНОСИ ДЈЕТИЉСТВО?
БОЈИТЕ ЛИ СЕ ТАКВОГ ВЈЕТРА?
ЧУЈЕМ ЊЕГОВ ФИЈУК ОКО МЕНЕ!

ВЕРА ПАШАЈЛИЋ

ПРЕДСТАВЉАМО ВАМ
четвртастогодишњу ученичку
школу „Стјепан Митров Љубиша“, која је њено име и
славу пронијела широм Југославије. Прије две године
на традиционалном Фестивалу југословенске по-

зије у Охриду, у врло и јакој конкуренцији, освојила је другу награду за пјесму „Опости, ријеко“. Ове године, на пионирском конкурсу поводом Дана југословенског ратног ваздухопловства у Титограду, добила је награду за тему — „Армија слободе, војела бих бити твоје крило!“

Приликом разговора, ова вриједна и талентована ћачка није имала при руци текст награђеног задатка, али нам је наизглед казала чекотико реченица којим је починије: „Небо. Плаво небо над мојим градом и птице, велике плаве птице, веће од свих кондора и албатроса, и слободне као све птице свијета. Птице за које не постоје кавези и окови, велике птице са срцима птица, у срцима пилота Титогове Армије...“

Сувишино је налашавати да је Вера Пашајлић велики љубитељ књиге. Прва књижница је узела на читање из библиотеке је „Алиса у земљи чуда“. Најавише воли Достојевског, а од домаћих писаца Андрића. Пише пјесме. Дневно проводи у учењу про слечно три сата и највећи вредност је активно учествовање у раду ћачких секција: литературној и историјској, а такође вјежба флајклап у по-дилатки спасиљци „Капони“. Њена животна жеља је да постане новинар.

В. С.

Вера Пашајлић

О ДРУГУ ТИТУ УЗ ЊЕГОВ РОЂЕНДАН

ХЕРОЈ СЛОБОДАРСТВА И О

Едвард Кардељ

ТИТОВО ИМЕ

ТИТОВО ИМЕ одавно је прешло границе наше земље и постало свој на свих оних којима је мир егзистенцијална потреба, који устају у обрачу свог националног бића и постојања, независности, изградње равноправне заједнице народа, ослођења од свих облика изабљивања, покоравања и тлачења, отклањања сије у односима међу државама и народима. Име Тита постало је симбол борца у рату и миру, израз хуманистичке сазије једног новог свијета...

Нама, Титовим савременицима, тешко је свестрано оцјенити све објективни значај његовог дјела. Али, као непосредни свједоци Титове ријечи и акције, од његових првих историјских корака, знамо да су оне биле покретач многих нација и најважнијих одлука на судбиносним друштвеним прекретницама. Зато Титово дјело представља један од оних историјских феномена на коме ће се трајно инспирисати социјалистичка и свака прогресивна мисао и акција нашег друштва.

Моша Пијаде

Нови тип револуционара

КАДА СМО ИЗ ПРВОШВЕРЦОВАНИХ ИСРИНА читали о том металском раднику како се држао на улици, приликом хапшења, у борби с агентима, и како се држао и на суду, разумљиво је да смо били одушевљени и да смо, такорећи, открили нов тип револуционара-комунисте који је израстао у илегалној борби наше Партије, из које смо ми који смо тада лежали у Митровици, већ неку годину прије тога били изашли када је она радила под сасвим другим условима. Били смо срећни што смо видјели да је наша радничка класа дала таквог револуционара, таквог партијца.

Вељко Ковачевић

Рудо — Прва пролетерска

...ТАЈ 22. ДЕЦЕМБАР 1941. ГОДИНЕ био је хладан, суморан ратни дан, који није наговјештавао ништа осим што га учијети у календар револуције народа Југославије.

Једна су се устанничка жаршина гасила, а друга палила. Једно од њих је и Рудо, мало забачено место, без ознаке на географској карти. Али ту је његов 22. децембар, који ће га овјенчати својим именом као једним од највећих украса наше ресолуције у стварању њене ослободилачке војске...

„Другови, борци Прве пролетерске...“ — отпоче Тито.

Стројем се разлијеже усклик Титу и бригади. Дао јој је име, чак је број свој добила. Слути ли тај број нове бригаде? Где су оне? Први је број само заузет. Колико их је још иза њега? Колико би још требало бригада? Обећава ли то ово шарено ратиште расуто по земљи као рупе по решету? Али, Тито их види.

Један историјски чин наше револуције завршен је великом одлуком и скромном смотром.

Титово дјело остварено у Рудом, у лицу Прве пролетерске бригаде, представљало је један нови вид организовања устанничких снага, увијек спремних да прилагоде сировим захтјевима ратовања и да крену још већим корацима у борбу за ослобођење земље и побјedu револуције. Величину онога што се остварило у Рудом истицаће сваки дан ратовања све изразитије. Сам назив „Пролетерска“ чиније одражавају само високи степен класне свјести припадника бригаде, већ изнад свега, јединственост борбе за ослобођење земље и социјалистичке револуције.“

ЈОСИП БРОЗ родио се у малом селу Кумровцу на Сутли, у најзападнијем дијелу Хрватског загорја, 7. маја 1892. године као седмо дијете родитеља Фране (Францека) и Марије Броз, рођене Јавершек из словенског села Подсреде, с друге стране Сутле. Мали „неспоразум“ око тога биографског податка, с обзиром да се Титов рођендан у нас и у читавом напредном свијету слави на данашњи дан, 25. маја, објаснили су његови биографи чинијицом да је Јосип Броз за вријеме свога дугогодишњег револуционарног рада био присиљен да се служи лажним легитимацијама, па је тако и у једном војничком документу аустро-угарске војске забиљежено да је рођен 25. маја. А управо на тај дан (25. V 1944) и Хитлер је паумио да му „честита рођендан“ десантом на Дрвар. Но, Хитлеру одавно нема трага, а рођендан је остао, па ни сам Тито није желио да се тај датум мијења кад га је народ већ увеко прихватио.

Млада генерација узела је Титов рођендан за свој празник да би и на тај начин потврдила иеразвоју по јединство Тита и Омладине како у рату тако и миру, да би му изразила захвалност за оно што је за њу учинио и што чини, бринући се о њој као о крупној друштвеној снази, која ће знати да понесе даљи друштвени развој у духу његовог учена и дјела.

НАШ ВОЋА

Од гвожђа је, али у том гвожђу куца
топло срце. — С руке, кад је увис диже,
до облака тамних прамен свјетла стиже;
када хода, лед му под петама пуда.

И тако нас води. — Ми не знајмо да л' је
син садашњих дана, лик из древне приче:
ми крочимо за њим увијек чврше и даље.
И у нама вјера још снажније ниже.

Владимир Назор

Вељко Петровић

Оличење народних тежњи

„Такве личности — по древној ријечи једног поносног, несаломљивог, трагичног народа — такви „мужеви“ стоје на постојима захвалиности и дивљења у општечовјечанском Пантеону у Валхали хероја: они су оличење својих народа, дјелови човјечанства, оних националних скупина које су се поистовјетиле с цјеловитом природом својих постојбина. Ти мужеви су више од народних хероја; они потоњи — ако, случјем, нису изгинули у бојевима за народну част и независност — носе на себи знамење ратних, еруптивних подвига. Ти мужеви су оснивачи, преци, као оно старозавјетни, видовити праоци испод племена и рода ва обетоване земље, где се хљеб најушни братски крши и пружа и где су бистри извори слободе и правде...“

Владислав Рибникар

Без журбе и нервозе

И ТАДА, У МАЈУ 1941, на тој тераси у Београду, испред које су у заглушкију буџи пролазиле њемачке колоне, посматрао сам га како мирно, без журбе и без нервозе — као да ради сасвим неважан посао, као да се забавља — предлијата курирска писма и систематски палиједно за другим она која су постала непотребна, и како на танким листићима палира широким потезом пера исти сује своје савјете и поруке који ће други курири носити широм окупиране и раскомадане земље. Тим цедуљицама које сам тада, не слутећи им сваки значај гледао како се бијеле на сунцу, припремана је савремена наша историја.

Како је могуће, питао сам се, до те мјере владати собом, сачувати савршено мирноћу и душевну ведрину и у таквим условима, где се сваког дана — сваке секунде — живи између живота и смрти?

Марин Франичевић

Првоборац за очовјечење

„...ТИТО је више од свега човјек у пуном значењу те горде и недјељиве ријечи, првоборац за очовјечење човјека за коначни излаз из кrvavog mraka, у коме се још увијек гуши неослобођена људска природа, њена сила и свјест. Човјек који је своју снагу црпао из срца клаће, из срца народа, из земље. Личност која том снагом непрестано зрачи интензивно и широко и која оставља свој неизбрисив печат на догађаје и људе...“

Иван Гошњак

Најважнији услов

СНАГОМ РЕВОЛУЦИОНАРНОГ ПРЕГАОЦА и народног стао у дугогодишњој револуционарној активности, друг Тито је повезаност Комунистичке партије Југославије с народним слов њене досљедно револуционарне и успјешне политичке борбе консолидације КПЈ, од долaska друга Тита за њеног генералног праћен је одлучнијим окретањем Партије овим питањима која ће блематику земље, која су највише тиштила радне масе и у који пољавани и сукоби основних противрјечности старе Југославије КПЈ све више постала адекватан израз прогресивног другословенског тлу и у југословенским приликама, а тиме и све у кретања...“

И СЛОБОДЕ

Пјесма о Титу

У овој земљи живи човјек и друг и вођа
Јосип Броз Тито.
И сви који воле слободу —
њега воле.
И сви који се боре за правду —
његово име знају.
У овој земљи живи човјек, и осмјех
с његова лица не силази,
јер он унапријед гледа.
Живи и ради и свијећу у његовој соби
често зора угаси.
И сви који се радују срећи —
њега знају.
О њему пјева
и пастир у планини,
и пјесник безимени.
Он је наш друг, а друг је: све.
И борац и побједник. И градитељ
и војник.
И у рударском окну. И на кормилу лађе.
Свуда где човјек живи
и где ће још бити.
У овој земљи живи човјек и друг и вођа.
И где је он — ту је радост,
јер се само слободан човјек радује.
И где је он — ту је побједа,
јер само истина побјеђује.

Јуре Каштелан

Др Владимир Бакарик

Титов народ

ТИТО ЈЕ И КОД НАС И У СВИЈЕТУ постао симбол свега онога што су народи Југославије у току овога рата учинили, свега онога што су постигли. Он је постао симбол наших страдања, наше борбе и наших тековина — зову нас: Титов народ, Титова војска и Титова Југославија. Све оно што данас афирмише Југославију — то је Титос. Тито и Југославија постали су недјељиви.

Цавахарлал Нехру

Вођ храбре земље

... ТИТО ЈЕ ВОЂ ХРАБРЕ ЗЕМЉЕ, која је у борби за слободу изгубила велики дио свог становништва... Маршал Тито остварио је у својој земљи такав тип социјализма који се разликује од оног што се ствара у Совјетском Савезу...

Лазар Колишевски

Очинска брига

ТУ ЈЕ БИЛА ПРАВИЛНА и кристално чиста политичка ли- нија славне КПЈ, која је, свијетлећи као свјетионик, и да- њу и ноћу освјетљавала пут којим треба да се иде и која је, освајајући ту линију и борећи се за њено оживотворење, донела македонски народ до побједносног краја. Даље ту је био лик друга Тита, који је за вријеме читаве народноослободи- лачке борбе показивао очинску бригу за Македонију и прти- цао у помоћ савјетима и људима у најтежим моментима нашег покрета. Зато је Тито у очима македонског народа симбол слободе, напретка и националне равноправности Македоније.

Фицрој Маклин

Човјек и столеће

... Ако је ко дијете овог столећа, нашег немирног и узувредног XX вијека, онда је то Јосип Броз Тито... данас познат широм свијета као југословенски маршал Тито. Човјеку се Тито може свијати или не. Многима се не свија. Човјеку се може свијати XX столеће или не. Многима се не свија. Али они иду заједно, човјек и столеће. Прав је добрији дијелом симболичан израз другог, то је охрабрујуће, јер је Тито устанак...

Скендер Куленовић

Промијенио је ход историје

... НАША ИСТОРИЈА која је, у ствари, историја непрекидних завојевања на нас, историја вјековног притиска на нас, историја човјеком, морала је једном рођити, и родила је, човјека који је, окупивши око себе наше снаге напретка, промијенио њен лик и ход. То је ето, наш Тито. Из коријена такве спознаје струји у нашим душама једноставна и природна љубав према том човјеку. Из тих коријена струје и они сокови енергије у нама који нам дају снаге да се даље боримо, сваки на свом радном мјесту, за онај дан када ће нама и будућим покољењима сви данашњи напори, све наше жртве, сва наша грчења, бити достојно наплаћени жељеним љепотама живота. И отуда, из тог истог извора, пулсира у нама ова воља да заједнично с њиме који је увијек био с нама, стално на браник свога пута. И шта у овоме тренутку можемо да замјелимо таквом човјеку? Ништа него да нам буде здрав и дуга вијека!

Вељко Влаховић

Организатор побједе

... ТИТО ЈЕ МОГАО ДА БУДЕ покретач револуционарне борбе и организатор побједе у тој борби баш због тога што је складно дубину антагонистичких односа у старој Југославији, што је утицао на мијењање односа стага покретањем милиона људи да темељито кидaju с прошлочију и да се дефинитивно оријентишу према будућности, према социјализму, што је умно непрекидно одржавати интересе радничке класе. Он је изважио поуке из најновије историје револуционарних борби, када су поједине личности и покрети, ма колико биле храбре и испрено увјерене у неминовност побједе социјализма, трпјеле поразе, јер су се нашле изоловане у борби...

Мирољуб Крлежа

Пуним једрима

... КАДА СУ СЕ У ОВОМ РАТУ за дугих ноћних бдјења око 1943., до 1944., од времена па вријеме чули Титови топови како гуњају читаве ноћи око Загреба, често сам прислушивао тој ноћној гуњавини. Увијек ми је пред очима била једна те иста слика из године тридесетседме: сједи Тито пред пергаментом фјорентинске свјетиљке, у жучкастом сјају расвијетљеног грегоријанског корала у крвавој транспарентној боји карминских слова, и прича о кумровечком Ноктурну. Грме његови топови, траје судбносно ратно бдјење а ја мислим у својој смили: гле, Тито буди Кумровец из хиладугодиња сна! Тито се побунио против средњег вијека, он је нашао излаз, он плови пуним једрима и његове галије птују у сигурну луку побједе...

Чедомир Миндеровић

Пред побједоносни јуриш

НЕМА АВИОНА, НЕ ТУТЊЕ ТОПОВИ — ко зна где је већ Врховни штаб и немирне прдорне очи које нас све обухватају бригом и снагом, очи Тита, човјека чија коса сиједи, човјека, који ће увијек живјети...

Из бунила рача и крви, из глади, заноса и јуриша, из трајања наше одјеће, из ових старих пушака, из прдорних очију Тита зрачи радост слободе, сан побједе, смијех борбе која се завршава. Ово је тишина пред окок, пред јуриш, пред завршни, побједоносни јуриш.

СТАЗАМА РАТНИКА

ТАМО НА ВИСИНИ — међу облацима, пламни језици громова изводе чудесан ватромет. Потоци шуме вододеринама — своде кишницу к мору. Киша, ситна и досадна — права јесења, ромиња, Увлачи се као пијавица у косу, у одијело, у душу.

Огрули се врхови Ђурђевца, Паштровнице, Коложуна, Коловира и Голиша бијелим праменовима густе магле. Магла, сва у некаквим чудним фигурама, дике се и спушта. Када се за тренутак направи „бреша“, укажу се окомити и смежурани масиви, и по изгледу сурови и нељубазни — распоредили се као на мртвој стражи.

Достојанствена и озбиљна колона граби у правцу Паштровнице. Иде стазама ратника. Извукла се као змија између камених громада. Док њено чело одмиче, зачелье застаје — нијесу сви доволно физички спремни. На првом одморишту поново су заједно.

Борови, букве и храстови — накостиријешени, усправни и суморни, ћутке дочекују посјетиоце. Паштровница — крваво људско разбојиште — је пред нама. У њеном подножју Мирчetiћa вода, хладна као лед, да зуби трну.

Кажу да је био прелијеп мартовски дан 1942. године, када су овуда фијукали куршуми и, грувале топовске гранате. И тада је текла иста ова Мирчetiћa вода, као лед хладна, док се око ње играло, крваво коло. Ту, поред ње, умирали су нападачи, ослушкујући, на издијају, њен пркосан жубор.

Аустријске фортице у разпадању расуле се свуда по опором камењару. Причају нијемо брину историју — ту чудну некад испричану причу. Пјевају пјесму о крвавим мегданима — пјесму никад до краја испјевану. Служиле су тога сунчаног и врелог дана као заклони и малобројним бранцима и бројним нападачима. Сваки камен био је и заклон и пренпрека. Примио је бранције у окриље, јер су водили битку за њега и због њега. Своје оштре шилке окренују је према нападачима. Зашиљају ноге туђинске и хватао их као хоботница.

Када из колоне прасне хијатц, планина јекне као ра-

треба чешће или тим стазама — ради оних који су пали и ради нас самих.

Стањевићи, некадашња резиденција црногорских владара, остали су иза колоне. Развалине овог манастирског здана, утонуле у маглену ко прену, остају гордо испршане на пропланку. Бурна ли је историја ове грађевине. Када би ове посивљеле камене плоче проговориле, имале би о чему да причају. Колико ли је историјских одлука, ту донешених а не записаних отишло у заборав? У тим тврдим бедемима нашле су змије своје гнијездо. Доброг пута нема, па их посјетиоци и не узнемиравају. Можда само неки чо бани, или ловац, када га не погода нетјера. Малене оазе посве земље просуле се наoko међу каменом. Препуштене себи и природи као да тугују. Жељне су човјека, чак и ратника. Манастирски остаци су под заштитом државе као културни и историјски споменик. О томе свједочи једва читљива племкана tabla. Избушио ју је

Колона граби у правцу Паштровнице

да је покоре, да загосподаре. И падали су ту на тврdom подловћенском камењару. Са хранили су их касније на гробљу крај мора, далеко од њихове родне груде, на земљи нашој, за туђинца и отијама — зло и опакој.

Њих педесет пет, слабо наоружани, стали су на обронцима Паштровнице и Коложуна. Пред сијним непријатељем нијесу хтјели да узмакну. У 7. часова почела је крвава и жестока борба. Дигла се тога дана на пошиљту магла, од барутних гасова и силних експлозија. Пуних девет часова удараје је Давид по Голијату, мушки и жестоко. Сударао се с њиме присије и сурвава га низ литице. Кажу да је тога дана сунце нештедима просинило по бојишту своје злачане зраке — као да је уживало у херојству бранцилаца. Крavили су ту, на својој родној труди, с очима упереним долje ка мору и својим попаљеним домовинама.

Њих седморица витешки и без јаука остали су заувијек међу каменим громадама, које су их као своје приградиле. Упила је посна црвеница црвену крви јунака Митра Вукајолова, Миша Миланова, Ника Маркова, Вида Ивова, Вида Маркова, Ива Ђурова и Грације Петковића. Остали су ту, на пушкомет од родних отчиња, као вјечна стража непокорне Паштровнице.

Послије девет дугих и паклених часова, колико је трајала борба бранци су напустили ову људску кланицу и преко Станјевића, Трудова и Ловћена стigli до Паштровске горе. Примила их је материњски и њежно, да би их што прије оснапсила за нове паштровнице, јер ратници нијесу имали времена за одмор.

Пјесма каже: „Један на десет, десет на једнога...“. Тога 25-ог марта било их је више од тридесет на једнога. Бројни као мрави, добро обучени, сири и обијесни, ки дисали су уз стрме литице. Враћали се и опет јуриша, ли. Нештедемици су просипали крв своју по земљи око црногорској кршу.

Колона се враћа, ћутљива и уморна. Оставља Паш-

тровницу, увијену у маглу, вјечно непокорну и увијек достојанствену. Киша, права јесења, не престаје да пада.

Ево нас у Поборима — одакле је колона и кренула. Послије војничког следовања, тако дуго пријељкиваних поборских гуслар Марко Видов Каписода још један пут, сопственим стиховима,

преко струне гусала, оживљава крваву мартовску драму и тешка страдања и разарања вјечно непокорних Побора.

Задатак је извршен — људи из колоне разилазе се кућама.

Текст и снимци: Димитрије Јовановић и Вукосав Ракочевић

Нико Јовановић, Саво Куљача и Рако Ђулетић

њеник. Како ли је јечала олог крвавог мартовског дана? Одозвају се тада ове камене горе од плотуна, и нашег и крвичког, од пјесме наше, пркосне и слободарске?

Иде колона стазама ратника и да успомене оживи, да се сјенима мртвих бранцилаца поклони, да се физички оспособи и тактички обучи, ако кад буде затребало... У колони су и млађи и стари. Они који се оног мартовског дана нијесу били ни родили и који су крварили ту или на неком другом бојишту. Тројица старих ратника — Саво Куљача, Рако Ђулетић и Нико Јовановић. Својим причама приближују те судбоносне и тешке дате. Подсећају да их не треба заборавити. Уче да

мецима неке обијесни или у доколици. Можда је то учињио у знак протеста што се тако мало урадило да се ово здање примакне људима, да одоли зубу времена?

Три столећта храста распоређена око манастира подсећају на његове чуваре. Прича се да их је подигао владик Сава. Ту, испод последњег, према Паштровници, држи се час историје, час ратне тактике.

Пјесма каже: „Један на десет, десет на једнога...“. Тога 25-ог марта било их је више од тридесет на једнога. Бројни као мрави, добро обучени, сири и обијесни, ки дисали су уз стрме литице. Враћали се и опет јуриша, ли. Нештедемици су просипали крв своју по земљи око црногорској кршу.

Колона се враћа, ћутљива и уморна. Оставља Паш-

МАРШ ДО ПАШТРОВНИЦЕ

СТАРЈЕШИНЕ ЈЕДИНИЦА ТЕРИТОРИЈАЛНЕ ОДБРАНЕ и представници друштвено-политичких и радних организација општине Будва обавили су ових дана још један важан војнички задатак. Планом предвиђено војностроично усавршавање стајевинског састава територијалне одбране, а у циљу сагледавања услова и могућности које пружа наша општина за вођење општепародног одбрамбеног рата, обогаћено је и овим успјешно извршеним извиђањем. Под руководством Општинског штаба изведен је по кишном времену марш на релацији Будва — врх Паштровнице. Ово није био само марш, већ и темељито упознавање терена који пружа изванредне услове за вођење општепародног одбрамбеног рата. Кретало се по унапријед одређеној маршрутнији застајкивањем на важним стајним тачкама. Предио је, како са одбрамбеног, тако и историјског аспекта веома интересантан, као и по традицији мјештана овог слободарског краја.

На мјесто где се 1942. године водила позната битка присуствовајући је њен ток дочарао учесник те борбе, првоборац Рако Ђулетић. На очигледном примјеру представљен је један од ријетких догађаја који се одиграо 25. марта 1942. године, када се око 50 партизана из Побора, Мајина, Брајића и Котора, успјешно борило против више од 4000 непријатељских војника, и где је непријатељ имао више од 100 мртвих. Према становништву Побора непријатељ је примијенио стравичне репресалије: одрадили мушкица убијни су на лицу мјеста. Фашисти су убијали и дјецу на рукама мајки! Село је попаљено, имовина опљачкана, а остатак живља отјеран у логоре.

Данас, послије више од три деценије, када славимо тридесету годишњицу побједе над фашистичким завојевачима, учесници овог марша, од којих су многи први пут прошли стазама првих пародних синова, попосни су на њих и захвали су њихову беспримјерну храброст. Свима учесницима марша и извиђања постало је јасно да је то заиста била дивовска борба у којој је са преко 40 непријатељских оруђа ураганском ватром непријатељ узалуд „мекшао терен“ — овај народ храбро се и достојанствено борио и није се дао покорити. Као и тада, он је и данас спреман да сломи врат сваком непријатељу, макар о каквој сили се радио.

Перо Кнежевић

КАМЕРА ОПТУЖУЈЕ

ПАНО АУТОКАМПА У СМЕЊУ

У Будви, метрополи црногорског туризма, као што се види на овом фотосу, није ни издалека све како би требало да буде у — метрополи. На паркинг-плацу код хотела „Могрен“ у хрти смења нашао се и пано који рекламира аутокамп Јаз, једне од најљепших плажа на Јадрану! Туристички радници очигледно су кратковиди!

В. РАКОЧЕВИЋ

КАД ЋЕ СЕ СЈЕТИТИ?

Већ више од мјесец дана на излазном путу из Будве на Јадранску магистралу налази се својеврсна „бусија“ за возаче и неопрезне пјешаке. Као што се на фотосу види, рупчага није обиљежена. Надлежни, изгледа, чекају да почне главна туристичка сезона!

Снимио: В. РАКОЧЕВИЋ

ПИСМА ЧИТАЛАЦА

О ЛОКАЦИЈАМА — „ИЗА ОКУКЕ“

Молим Вас да у „Приморским новинама“ нађете мало простора за ових неколико реченица. Одмах да вам кажем, као грађанин Будве, љут сам, или не знам на кога да се љутим. Можда ће ово писмо тога о коме ће бити ријечи, боље његову савјест, обавезати да ме лично убиједи да нијесам у праву у вези са овим о чему ће бити овде ријечи, или ће, пак, што је код нас ребобана појава, бити и преко овог револта пређено ћутке?..

Нејасно је како то стручњаци могу да тако и толико погријеше и тамо где су мени, као лапику, неке ствари кристално јасне. Којете пример? Као је неко могао довољати да се на почетку пута за насеље Подкошљун подигне оно урбанистично (можда је било израз архитектонско) руѓо које треба да се зове „ресторан друштвених исхране“. (Да ће тако да се зове незванично сам обавијештен, па ако сам погријешио, унапријед се извинявам).

Дозволите да го образложим. Тај назови ресторан подигнут је поред двије саобраћајнице и то на удаљености од ивица пута од свега по неколико метара. На том мјесту прелази се преко магистрале, а значи да је баш ту дошло до грешних саобраћајних несрена. Као ше тек бити сада као на тај дио буде упућено по неколико стотина особа дневно! Друго, нико же, ма какав био он стручњак, не може убиједити да тај објекат испуњава урбанистичке услове предвиђене за градњу на том потезу. Унапријед знам да ће један од одговора бити да је то пријемни објекат. Нека то испричаша бјечи у зававишту — ако буду сигури да ће и она у то повјеровати. Треће, зашто, забога, другови и дру

гарице урбанисти, инспектори, начелници и префједници, дозволите да се том грађом заклониједи агрумар којим смо могли да се пред туристима похвалимо нашим медитеранским растњем?

Још је нешто као грађанина и као члана једне делегације (Будва I), љуги, револтира и вријеђа. Као да чланови Мјесне заједнице Будва 2 или, пак, делегације те заједнице не реаговају на овакав поступак одговорних! Није, виљда, смисао нашег рада и живота постало само питање издавања соба, па да захамуримо и када се интично са нечим не слажемо. Зашто смо као грађани осуђени да с времена на вријеме будемо подвргавани испитивањима као мишеви у лабораторијуму? Јер, пред нас се износије планови и урбанистичка решења да их продискутијемо, да кажемо своју ријеч и мишљење, да би се, на основу свега тога, доносили закључци и одлуке, а онда нас неко сачека „иза окуке“, па изда локацију за „Компас“, па за Велику Плану, па за овог или оног пријатеља, друга, робаке... Па...

Знам да је Редакцији тешко да нађе простор у листу за опширнија писма читалаца, али Вас, друже уредниче, молим да овог пута учините изузетак. Јер, локација за овакав објекат могла се наћи на другом мјесту и да се уклопи у амбијент, да буде функционална и да не мора да буде привремена. Нама ресторан не треба за двије-три, већ за наредних двадесет и тридесет година.

Драгослав Новаковић
Бр. л. к. 569 — Будва

Конкурсна комисија КОМУНАЛНО-СТАМБЕНОГ ПРЕДУЗЕЋА — БУДВА на основу одлуке Радничког савјета предузећа и одлуке Радничких савјета основних организација удруженог рада, расписује

КОНКУРС

за избор и именовање и то:

1. Директора предузећа,
2. Директора ООУР — Комуналне службе,
3. Директора ООУР — Изградња и одржавање станови,
4. Директора ООУР — Биро за урбанизам и пројектовање.

Поред општих услова предвиђених Законом о мјесобиним односима радника у удруженом раду, кандидати треба да испуњавају и сљедеће посебне услове:

- Под 1. Висока стручна спрема, виша стручна спрема или средња стручна спрема (правног, економског или техничког смјера) са 8, 10. или 15. година радног искуства, од чега 5 година на руководећим или руководним радним мјестима.
- Под 2. Висока стручна спрема, виша стручна спрема и средња стручна спрема (правног, економског или техничког смјера) са 5, 8, односно 10 година радног искуства, од чега 3 године на руководећим или руководним радним мјестима.
- Под 3. Висока стручна спрема, виша стручна спрема или средња стручна спрема (грађевински или архитектонски смјер) са 5, 8 или 10 година радног искуства, од чега најмање 3 године на руководећим или руководним радним мјестима.
- Под 4. Висока стручна спрема (архитектонски или грађевински факултет) са 5 година радног искуства, од чега 3 године на руководећим или руководним радним мјестима.

Кандидати треба да испуњавају потребне морално-политичке и организаторске способности, да не постоји сметња за њихово именовање, прописане Законом о конституисању и упису у судски регистар основних организација удруженог рада, и да не долазе из организације удруженог рада — предузећа или установе која је пословала с губитком, а да је он био на руководећем радном мјесту.

Предност имају кандидати који су радили на овим и сличним пословима.

Лични доходак по Самоуправном споразуму о расподјели дохотка и средстава за личне дохотке Комунално-стамбеног предузећа и основних организација удруженог рада.

Стан за радна мјesta под 1. и 2. по договору, а за остала радна мјesta није обезбијеђен.

Молбe са потребним документима доставити на адресу:

Комунално-стамбено предузеће — Будва.

Непотпуне молбе неће се узимати у разматрање.

Конкурс остаје отворен 15 дана од дана објављивања.

На основу чл. 57. и 58. Закона о Управи у СР ЦР и чл. 6 ст. 3. Правилника о радним односима у ОУП-а СО Будва, Савјет радне заједнице Одјељења за унутрашње послове СО Будва расписује

КОНКУРС
ЗА ПОПУЊАВАЊЕ СЛОВОДНИХ РАДНИХ МЈЕСТА НА НЕОДРЕЂЕНО ВРИЈЕМЕ:

1. ДАКТИЛОГРАФ I-а или I-б класе,
2. Радник за одржавање чистоће.

Поред општих услова предвиђених ЗМОРУР-а, кандидати треба да испуњавају и посебне услове, и то:

1. Положен курс за дактилографа I-а или I-б класе,
2. Завршена основна школа.

За оба радна мјesta потребан је по један радник.

Пријаве на конкурс с доказима о испуњавању општих и посебних услова подносе се Одјељењу за унутрашње послове СО Будва — Комисији за рад и радне односе. Непотпуне пријаве неће се узимати у разматрање.

Конкурс остаје отворен 15 дана од дана објављивања.

УЗ ЈЕДАН ЈУБИЛЕЈ

Сто година Црвеног крста

ПРВА ОРГАНИЗАЦИЈА ЦРВЕНОГ КРСТА У НАШОЈ ЗЕМЉИ основана је у Црној Гори. Непосредан повод био је рат, односно последице које је он донио. Иако рат што је почeo Херцеговачким устанком, није био иштак жешћи од претходних, тада је на овом тлу сазрева раније рођена идеја о оснивању организације Црвеног крста.

На Цетињу је 3. августа 1875. године образован Одбор за указивање прве помоћи „за страдајуће Херцеговце“, који је имао задатак „старати се о чевлади херцеговачкој, која су пријешла и која ће још пријећи у Црну Гору“. Одбор је 11. септембра упутио позив за помоћ „Српском народу и његовим пријатељима“, а 22. септембра са сличним позивом обратио се „Комитету у Русији“ и „Обдорнику за исти циљ у странијем земљама“.

Почетком 1876. године, тачније 13. јануара, на Цетињу је одржана прва конференција Црвеног крста. Присуствовали су и делегати из Женеве, који су изложили начела Женевске конвенције, коју је Црна Гора усвојила још 29. новембра 1875. године. Закључујући конференцију, митрополит Иларион изразио је жељу да се „човекољубље појде Женевске конвенције разшире по свим земљама свјета, а црногорски народ, са својим урођеницима осећањем праude и човјечности, објерује ће их приставити и на дјелу спроводити“.

У свим овим и каснијим судбиносним историјским догађајима, Црвени крст развијао је хуману мисију да би што више одговорио својим задацима. Не треба испустити из вида активност Црвеног крста на судбинају и локализацију разних епидемија које су биле стапни пратиоци ратних сукоба. Под заставом Црвеног крста пружена је помоћ сиромашним породицама и посебно породицама војника обезвежника. Црвени крст је интервенисао код страних влада за многа интернирана лица, било да се ослободе или да им се олакшају животни и други услови. Ослобођење многих из заточеништва и спашавање голих живота — заслуга је Црвеног крста. Почетком априла 1944. године основан је Иницијативни одбор Основничке скupштине Црвеног крста за Црну Гору и Боку. Од њега су потекли први подстицаји да се приступи оснивању локалних одбора ове хуманитарне организације — мјесних, општинских и среских. Иницијативни одбор уступио је руководећу улогу Главном одбору Црвеног крста Црне Горе и Боке који је изабран 30. априла 1944. године на Скупштини друштва Црвеног крста Црне Горе и Боке у Жупи Никшићкој. На тој Скупштини усвојена су правила па основу којих оно је ојељује као самостално друштво. Касније је одлучено о његовом укључењу у Друштво Црвеног крста нове Југославије.

Након одржавања Основничке скupштине, 9. маја 1944. године, Национални комитет ослобођења Југославије донио је Одлуку о обновљању Југословенског Црвеног крста. Јединствена иција обновљеног Југословенског Црвеног крста успјешно је завршена октобра 1944. године. Претходно је, 18. августа 1944. на основу споразума Тито-Шубашић, одлучено да се формира јединствени Централни одбор Црвеног крста Југославије. Другог новембра 1944. године признат је јединствени Црвени крст нове Југославије, а то је значило организовано стапање људских националних друштава Црвеног крста и посебно наших исељеника која је ускоро и услиједила. Но мање ваклан од материјалног, био је и обострани морални подстицај што је овом сарадњом остварен са наших исељеницима. Један исељеник из Херцег-Новог писао је из Америке 1946. године:

„Брижљиво смо пратили догађаје који су се одиграле у Југославији. Знамо да издају својих бивших вlasnожака, који су руковођили друштвом, водећи рачуна само о својим личним интересима и који су продавали народ и побједиле у иностранство. Знамо да злогласне усташе и четнике који су се отворено приклучили непријатељу. Највише смо се интересовали за народно-ослободilačku војску, која је својим хeroјством задобила вјечну славу. Име маршала Тита дубоко је усвојено у срцима свих Југословена у овој земљи, а поред тога и свих демократских снага Америке... Оадје смо покренули свој лист „Слободна Југославија“ преко кога смо водили борбу против лажних вијести издајничке владе...“

У том свијетлу гледано, обновљање рада Црвеног крста у Црној Гори крајем априла 1944. године још више добија на значају. Представници друштва Црвеног крста убрзо су у Барују од Међународног Црвеног крста преузели пристиглу помоћ која је одмах потом стизала и са других страна. Пошиљке у лековима, намирницама, обући и одјећи све више су пристијевале на ослобођеној територији, која крајем 1944. године обухватала читаву Црну Гору.

Преко помоћи која је долазила из иностранства испољена је жеља и расположење да развијају тјешњих веза и пријатељства међу народима који је у току историјског развијатка још више долазити до изражава и кроз конкретне манифестације даље развијати. На другој страни, помоћ наших исељеника још једном је потврдила са коликом су љубављу они бринули о својој ратом опустошеној домовини.

ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ ◇ Уређује редакцијски колегијум ◇ Главни и одговорни уредник Владимир Станишић ◇ Издавач: Културни центар Будва ◇ Адреса редакције: Културни центар „Приморске новине“, Будва Телефон: 82-241 ◇ Број жирија рачуна: 20710-3-1809 код СДК Будва ◇ Штампа: Издавачко-штампарско предузеће „Обод“ — Цетиње ◇ Претпоставка: Годишња 48; за иностранство двоструко ◇ Рукописи се не враћају

КОШАРКА

БУДВАНИ — НА ЗАДЊЕМ МЈЕСТУ

НА НОВОИЗГРАЂЕНОМ ИГРАЛИШТУ код хотела „Плажа“ од деветог до 11. маја одржан је квалификациони турнир за улазак у Црногорску кошаркашку лигу на коме је учествовало шест екипа: „Рудар“ из Пљеваља, „Партизан“ из Тивта, „Младост“ из Бара, „Сотор“ из Котора, „Даниловград“ из Даниловграда и домаћи „Могрен“. Играло се по једноструком бод систему, а прве три екипе постале су чланови републичке лиге. Најбољи су били Пљевљани који су демонстрирали брзу и једноставну игру и у чијој екипи нема изразитих индивидуалиста. Барани и Тивљани били су за нијансу слабији. Которани су почели добро да би у финашу поступали, док су Даниловградани и Будвани били најслабије екипе.

Пљевљани су пристигли свих пет победа, Барани и Тивљани по три, а Которани су забиљежили двије победе. Екипе из Будве и Даниловграда само су једном осјетиле драк победе.

Разлоге неуспјеху домаће екипе треба тражити у томе што се по сваку цијену же лио пласман у Црногорску лигу. Доведени су, чак, и играчи са стране, Букумира из Иванграда и Лазовић и Јефтић из Чачка, који су, наводно, треуали да уведу „Могрен“ у лигу. Такав начин играња у квалификацијама грудно се осветио. „Могрен“ је постигао само једну победу, и то на једвите ладе над екипом „Даниловграда“.

У Будви тек од прије неколико мјесе-

ци постоји кошаркашки клуб, па се није ни могло очекивати да се може нешто више постићи. Међутим, требало је дозволити младима, онима који су почели да тренирају од првог дана, да играју, то јест лишити се услуга „странаца“. Овако је направљена двострука штета: будвани млади чинију играли, или бар не сви, а „Могрен“ се „пласирао“ на задње мјесто.

Организација турнира била је на висини, баш као и суђење. Клуб „Могрен“ и општинска СОФК уложили су максималне напоре да све протекне у најбољем реду. Инцидентија није било, изузев на утакмици између „Младости“ из Бара и „Партизана“ из Тивта, али су виновници одмах кажњени.

Организатори су припремили пригодне поклоне за најбоље на турниру: награду за фер-плеј освојила је екипа пљевљацког „Рудара“, награду као најбољи стријелац добио је Петровић, члан екипе „Котора“ који је постигао 121 кош, а за најбољег играча турнира проглашен је Стијеповић из „Рудара“ коме је, такође, припадала награда.

ТАБЕЛА

1. РУДАР	5	5	0	13
2. МЛАДОСТ	5	3	2	6
3. ПАРТИЗАН	5	3	2	6
4. КOTOR	5	2	3	4
5. ДАНИЛОВГРАД	5	1	4	2
6. МОГРЕН	5	1	4	2

С. Г.

ЦРНОГОРСКА ФУДБАЛСКА ЛИГА

„ПЕТРОВАЦ“ ТОНЕ СВЕ НИЖЕ

За екипу „Петровца“ може се рећи да је тим изненађења. Право је на свом терену навијачима приредила непријатно изненађење: изгубила је бодове у сусрету са „Зетом“ из Голубоваца, а седам дана касније против либера лиге, екипе „Титограда“, на стадиону под Горицом, забиљежила је одличан резултат 0:0. Следеће неодјеље усlijedilo је отет непријатној изненађење — „Челик“ из Никшића побјеђује у Петровцу са 2:1. Тако је „Петровца“ достио у врло неугоđaju позицију, и да сва свега 19 освојених бодова један је од најзбиљнијих кандидата за напуштање лиге. До краја предстоји неколико тешких гостовања, с којима је прави подвиг дојијети неки бод, а ако се има у виду да их Петровчани ни „под своје куће“ не добијају, онда им се, збила, лоше пише.

„ПЕТРОВАЦ“ — „ЧЕЛИК“
1 : 2

Игралиште Петровца. Вријеме: срчишно. Гледаоца: око 700. Стријелици: Медићовић (аутогол) у 18. и Ацајић у 64. минуту за „Челик“, а С. Вукотић у 90. минуту за „Петровца“. Жути картоци: Перућица („Челик“). Судија: Вакић из Колашине.

„Петровац“: Кнежевић, Вучићевић, Понковић, Медићовић (Ма-

риш), Вожовић, Шољага, Ш. Зеновић, Богдановић, Б. Вукотић, Иличићић, (Д. Зеновић), С. Вукотић.

„Челик“: Симовић, Ивановић, Головић, Перућица, Даниловић, Радуловић, Абрамовић, Ацајић, Вукњевић, Ћевердановић, Поповић.

Играч утакмице: Чедомир Абрамовић („Челик“).

„Челик“ се представио као солидна екипа, упркос чињеници да је у тиму извршена „смје-

на генерација“, и да су од исклучивих играли само Даниловић, Абрамовић и Ацајић. Играли су добро и у одбрани и у нападу, и то је уродило плодом.

Петровчани су све вријеме форсирала погрешну игру: играли су се четири играча у нападу (одбрамбени систем који се примјенjuje на страни), па се, наравно, ништа није могло урадити против врло солидне одбране гостију. Право је чудо као тренер Вицковић није увио ову погрешку или је, можда, таквом игром ишао на ослобађају једног бода.

Домаћи су имали само првочу најмодност, али нијесу створили готово ни једну зрелу пртијаку за постизање гола. Непрвог је дosta допринио и аутогол Медићовића. Наиме, он је несрећно захвatio лопту која је падала пред гол и послао је је у сопствену мрежу. У другом дјелу искусни Ацајић искористio је грешку одбране домаћих и повећao на 2:0, да би у задњем минуту Славко Вукотић, смјањio на 2:1.

С. Г.

ПОВОДОМ СМРТИ НАШЕГ ДРАГОГ ОЦА,

СУПРУГА И БРАТА

Божа Јовова Ивановића

који нас прерано напусти, покончен неумољивом смрћу, и остави да вјечито за њим тугујемо, овом приликом изражавамо неизмјерну захвалност:

— Комуналном предузећу — Будва, Трговинском предузећу „Јадран“ и Основној школи „Стјепан М. Јубинић“ — Будва на пруженој материјалној помоћи нашој породици.

Дугујемо, такође, особиту захвалност медицинским установама Будве, Котора, Цетиња, Београда и Загреба, као и особљу тих установа, на уложеном труду и несебичном залагању да нашег драгог Божа отрgnu од смрти.

Захваљујемо кумовима, пријатељима и друговима, као и свим грађанима Будве и других мјеста, који изразише саучешће и приложише вијенце на одар нашег покојног Божа.

**ОЖАЛОШЋЕНА ПОРОДИЦА ИВАНОВИЋ
СУПРУГА, ДЈЕЦА, БРАТ И СЕСТРЕ**